

Djursamlare en fråga för socialtjänsten

Den 19 januari visade SVT dokumentären [Samlarna av Linnea Widén](#). Den handlar om några personer som tvångsmässigt samlar saker tills det går över styr. Det är en svårbehandlad psykiatrisk diagnos. De samlade människorna i dokumentären följs av en respektfull kamera och varsam klippning. Boendestödjare, socialsekreterare, sanerare och andra stödpersoner behandlar samlaren medmänskligt och med förståelse.

Vi i den ideella föreningen *Se Sambandet* har hösten 2022 gett ut en bok med den första svenska studien om djursamlare. Människor med samma typ av tvångssyndrom men sakerna är utbytta mot djur, vanligtvis katter och hundar. Vår studie visar att landets länsstyrelser upptäcker mellan 150 – 200 fall om året. Men det finns ett stort mörkertal.

När någon samlar djur, till skillnad från saker, uppstår dock ytterligare problem. Djur som svälter. Katter som inte har kattlådor eller hundar som inte får gå ut, gör sina behov inomhus. Sjuka djur som inte får veterinärvård kan dö av sina sjukdomar eller tvingas leva med smärtor. Djur som inte kastreras och lever i grupp med andra får kull på kull.

Misären som möter länsstyrelsens djurskydd vid ett tillslag är ohygglig. Stanken, döda och halvdöda döda djur om vartannat, skygga djur och inte minst är det skräpigt och smutsigt. I en del fall anses det bäst ur djurvälståndssynpunkt att avliva djuren på plats. I andra fall tas djuren från samlaren och avlivas någon annanstans. En del djur – särskilt hundar – omplaceras om möjligt. I vilket fall försvinner djuren i och med djurskyddets insats.

TV-programmet om samlare visade hur tanken på att mista minsta

pryl gav samlaren stark ångest och rädsla. Hur tror man att djursamlaren känner? Ett team går in, tar samtliga djur eller avlivar alla på plats och försvinner sedan. Det måste vara otroligt ångestskapande för samlaren som inte ser misären och upplever sig ha en nära relation till djuren. Djuren måste givetvis tas därifrån men det finns andra sätt att hantera det.

Insatsen bekostas också av djursamlaren, varje avlivning, om djuren uppställas blir det en dygnskostnad per djur, saneringen av huset som ofta är anfrätt av ammoniak från djurens urin. Det är kostsamt. [21 januari skriver UNT](#) att vid ett tillslag hos en djursamlare i Östhammar var djurskyddet tvungna att ha gasmask för att kunna hämta ut djuren. Djursamlaren riskerar även att hamna hos kronofogden. [Den 23 januari i år rapporterar TT](#) om en kvinna med djurförbud som ska betala 120 000 kr för att polisen upprepade gånger omhändertagit och avlivat hennes katter.

Det är i princip 100 % återfall för dessa samlare. Ändå finns idag varken stöd eller hjälp för denna grupp psykiskt sjuka människor. Gör djurskyddet en orosanmälan till socialtjänsten kontaktas eventuellt samlaren och man konstaterar att denne inte vill ha hjälp. I studien som vi genomfört är det i princip inte någon socialsekreterare som vi talar med som vet vad en djursamlare är. Än mindre vet man hur man ska agera och att detta är en psykiatrisk diagnos. Psykiatrin åker enbart ut till en patient om det föreligger akut självmordsrisk.

Vi i Se Sambandet kräver för både människors och djurs bästa:

- att Socialstyrelsen och länsstyrelsens djurskydd, tar till sig kunskap om denna problematik och tar fram nationella riktlinjer för arbetet med djursamlare.
- att olika aktörers insatser, som t ex socialtjänst, socialpsykiatri, länsstyrelsens djurskydd samt veterinär, samordnas utifrån modeller som tagits fram i andra länder som

redan idag arbetar med frågan.

– att frågan om djursamlare inte enbart ses som en fråga för djurskyddet. Djursamlaren är en psykiskt sjuk människa som måste få stöd.

Det går inte att vända bort blicken och tro att djursamlarproblemet försvinner av sig själv. Här krävs en kraftsamling. Frågan är om myndighetssverige tycker att det är värt besväret.

Carin Holmberg, ordförande för Se Sambandet

Therese Lilliesköld, vice ordförande

Också författare till *Djursamlare och samlade djur – Inte enbart ett djurskyddsproblem*

